

L E G E
Codul civil al Republicii Moldova*

Cartea a cincea
DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT

nr. 1107-XV din 06.06.2002

Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.66-75/132 din 01.03.2019
Monitorul Oficial al R.Moldova nr.82-86/661 din 22.06.2002

* * *

C U P R I N S

[Articolele 1 - 452. **CARTEA ÎNTÎI – Dispoziții generale**](#)
[Articolele 453 - 773. **CARTEA A DOUA – Drepturile reale**](#)
[Articolele 774 - 2161. **CARTEA A TREIA – Obligatiile**](#)
[Articolele 2162 - 2575. **CARTEA A PATRA – Moștenirea**](#)

Cartea a cincea
DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT

TITLUL I
DISPOZIȚII GENERALE CU PRIVIRE LA DREPTUL
INTERNAȚIONAL PRIVAT

[Articolul 2576.](#) Determinarea legii aplicabile raporturilor de drept privat cu element de extraneitate
[Articolul 2577.](#) Calificarea noțiunilor juridice la determinarea legii aplicabile
[Articolul 2578.](#) Aplicarea dreptului statului cu o pluralitate de sisteme juridice
[Articolul 2579.](#) Stabilirea conținutului legii străine
[Articolul 2580.](#) Reciprocitatea
[Articolul 2581.](#) Ordinea publică a Republicii Moldova
[Articolul 2582.](#) Norme de aplicare imediată
[Articolul 2583.](#) Trimiterea la legea străină
[Articolul 2584.](#) Retorsiuni
[Articolul 2585.](#) Respectarea drepturilor dobândite în alt stat

TITLUL II
NORMELE CONFLICTUALE

Capitolul I
STATUTUL PERSOANEI FIZICE

[Articolul 2586.](#) Legea națională a persoanei fizice
[Articolul 2587.](#) Capacitatea de folosință a persoanei fizice
[Articolul 2588.](#) Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice
[Articolul 2589.](#) Numele
[Articolul 2590.](#) Legea aplicabilă ocrotirii persoanei fizice adulte
[Articolul 2591.](#) Declararea dispariției fără veste sau a decesului
[Articolul 2592.](#) Înregistrarea în străinătate a actelor de stare civilă ale cetățenilor Republicii Moldova
[Articolul 2593.](#) Legea aplicabilă activității de întreprinzător sau profesionale a persoanei fizice

Capitolul II

STATUTUL PERSOANEI JURIDICE

- [Articolul 2594.](#) Legea națională a persoanei juridice
- [Articolul 2595.](#) Legea aplicabilă sucursalelor (reprezentanțelor) și filialelor persoanei juridice
- [Articolul 2596.](#) Regimul național de activitate al persoanelor juridice străine în Republica Moldova
- [Articolul 2597.](#) Legea națională a organizațiilor străine care, potrivit dreptului străin, nu sînt persoane juridice
- [Articolul 2598.](#) Participarea statului sau a altor persoane juridice de drept public în raporturile de drept privat cu element de extraneitate

Capitolul III

DREPTURILE REALE ȘI DREPTURILE PERSONALE NEPATRIMONIALE

- [Articolul 2599.](#) Dispoziții generale cu privire la drepturile reale
- [Articolul 2600.](#) Dobîndirea și stingerea drepturilor reale
- [Articolul 2601.](#) Legea aplicabilă uzucapiunii mobiliare
- [Articolul 2602.](#) Legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile
- [Articolul 2603.](#) Drepturile reale asupra mijloacelor de transport
- [Articolul 2604.](#) Drepturile reale asupra bunurilor supuse înregistrării de stat
- [Articolul 2605.](#) Rezerva dreptului de proprietate
- [Articolul 2606.](#) Drepturile reale asupra bunurilor mobile aflate în curs de transport
- [Articolul 2607.](#) Valorile mobiliare
- [Articolul 2608.](#) Legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii
- [Articolul 2609.](#) Legea aplicabilă obiectului de proprietate intelectuală
- [Articolul 2610.](#) Formalitățile de publicitate
- [Articolul 2611.](#) Aplicarea legii în cazul gajului asupra bunurilor mobile
- [Articolul 2612.](#) Situațiile speciale privind determinarea legii aplicabile publicității gajului asupra bunului mobil
- [Articolul 2613.](#) Lipsa publicității în străinătate

Capitolul IV

ACTUL JURIDIC

- [Articolul 2614.](#) Legea aplicabilă condițiilor de formă ale actului juridic
- [Articolul 2615.](#) Legea aplicabilă condițiilor de fond
- [Articolul 2616.](#) Legea aplicabilă în lipsa alegerii

Capitolul V

OBLIGAȚIILE CONTRACTUALE

- [Articolul 2617.](#) Libertatea de alegere
- [Articolul 2618.](#) Legea aplicabilă în absența alegerii
- [Articolul 2619.](#) Contractele de transport
- [Articolul 2620.](#) Contractele încheiate cu consumatorii
- [Articolul 2621.](#) Contractele de asigurare
- [Articolul 2622.](#) Contractele individuale de muncă
- [Articolul 2623.](#) Consimțămîntul și validitatea de fond
- [Articolul 2624.](#) Condițiile de validitate de formă
- [Articolul 2625.](#) Domeniul legii aplicabile
- [Articolul 2626.](#) Incapacitatea
- [Articolul 2627.](#) Cesiunea de creanță și subrogația convențională
- [Articolul 2628.](#) Subrogația legală
- [Articolul 2629.](#) Obligațiile cu pluralitate de debitori

[Articolul 2630.](#) Compensarea
[Articolul 2631.](#) Sarcina probei
[Articolul 2632.](#) Domeniul de aplicare

Capitolul VI OBLIGAȚIILE NECONTRACTUALE

Secțiunea 1 Faptele ilicite

[Articolul 2633.](#) Norma generală
[Articolul 2634.](#) Răspunderea pentru produse defectuoase
[Articolul 2635.](#) Concurența neloială și practicile anticoncurențiale
[Articolul 2636.](#) Daune aduse mediului
[Articolul 2637.](#) Încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală
[Articolul 2638.](#) Acțiunile sindicale

Secțiunea a 2-a Îmbogățirea nejustificată, gestiunea de afaceri și răspunderea precontractuală

[Articolul 2639.](#) Îmbogățirea nejustificată
[Articolul 2640.](#) Gestiunea de afaceri
[Articolul 2641.](#) Răspunderea precontractuală
[Articolul 2642.](#) Domeniul de aplicare în cazul încălcării dreptului de proprietate intelectuală

Secțiunea a 3-a Libertatea de alegere

[Articolul 2643.](#) Libertatea de alegere

Secțiunea a 4-a Dispoziții comune

[Articolul 2644.](#) Domeniul legii aplicabile
[Articolul 2645.](#) Normele de siguranță și comportament
[Articolul 2646.](#) Acțiunea directă împotriva asigurătorului persoanei responsabile
[Articolul 2647.](#) Subrogarea
[Articolul 2648.](#) Răspunderea multiplă
[Articolul 2649.](#) Condițiile de formă
[Articolul 2650.](#) Sarcina probei

Secțiunea a 5-a Domeniul de aplicare

[Articolul 2651.](#) Domeniul de aplicare
[Articolul 2652.](#) Obligațiile necontractuale

Capitolul VII FIDUCIA

[Articolul 2653.](#) Alegerea legii aplicabile fiduciei
[Articolul 2654.](#) Determinarea obiectivă a legii aplicabile fiduciei
[Articolul 2655.](#) Domeniul de aplicare al legii aplicabile fiduciei
[Articolul 2656.](#) Situațiile speciale

Capitolul VIII RAPORTURILE DE SUCCESIUNE CU ELEMENT DE EXTRANEITATE

[Articolul 2657.](#) Norma generală

- [Articolul 2658.](#) Alegerea legii
- [Articolul 2659.](#) Domeniul de aplicare a legii aplicabile
- [Articolul 2660.](#) Dispoziții pentru cauză de moarte, altele decât pactele asupra unei succesiuni viitoare
- [Articolul 2661.](#) Pactele asupra unei succesiuni viitoare
- [Articolul 2662.](#) Condițiile de fond ale dispozițiilor pentru cauză de moarte
- [Articolul 2663.](#) Condițiile de formă ale dispozițiilor pentru cauză de moarte întocmite în formă scrisă
- [Articolul 2664.](#) Condițiile de formă ale unei declarații privind acceptarea sau renunțarea la moștenire
- [Articolul 2665.](#) Norme speciale privind numirea și împuternicirile unui administrator al masei succesoriale în anumite situații
- [Articolul 2666.](#) Norme speciale ce impun restricții cu privire la succesiune sau afectează succesiunea sub anumite aspecte
- [Articolul 2667.](#) Adaptarea drepturilor reale
- [Articolul 2668.](#) Comorienți
- [Articolul 2669.](#) Succesiunea vacantă
- [Articolul 2670.](#) Domeniul de aplicare

Capitolul IX

TERMENUL DE PRESCRIPTIE EXTINGTIVĂ

- [Articolul 2671.](#) Legea aplicabilă termenului de prescripție extingtivă

TITLUL I

DISPOZIȚII GENERALE CU PRIVIRE LA DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT

Articolul 2576. Determinarea legii aplicabile raporturilor de drept privat cu element de extraneitate

(1) Legea aplicabilă raporturilor de drept privat cu element de extraneitate se determină în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, a prezentei cărți, a legilor Republicii Moldova și a uzanțelor internaționale recunoscute în Republica Moldova.

(2) În cazul imposibilității de a se determina legea aplicabilă conform alin.(1), se aplică legea statului cu care raportul de drept privat cu element de extraneitate are legătura cea mai strânsă.

(3) Legea determinată conform alin.(1) nu se aplică în mod excepțional dacă, potrivit tuturor circumstanțelor, raportul are o legătură îndepărtată cu acea lege și are o legătură mai strânsă cu o altă lege. Această dispoziție nu se aplică atunci când părțile au ales legea aplicabilă, precum și în cazul legii care privește starea civilă și capacitatea persoanei.

Articolul 2577. Calificarea noțiunilor juridice la determinarea legii aplicabile

(1) La determinarea legii aplicabile raporturilor de drept privat cu element de extraneitate se ia în considerare calificarea noțiunilor juridice efectuată conform legii Republicii Moldova, dacă legea sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel.

(2) În cazul în care noțiunile juridice care necesită calificare juridică nu sînt cunoscute legii Republicii Moldova ori sînt cunoscute sub o altă denumire sau cu un alt conținut și nu pot fi determinate prin interpretare conform legii Republicii Moldova, se poate lua în considerare calificarea juridică făcută conform legii străine dacă astfel nu se limitează drepturile civile ori dacă nu se stabilesc măsuri de răspundere civilă.

(3) Cu toate acestea, cînd părțile au determinat ele însele înțelesul noțiunilor dintr-un act juridic, calificarea acestor noțiuni se face după voința părților.

Articolul 2578. Aplicarea dreptului statului cu o pluralitate de sisteme juridice

În cazul în care trimiterea se face la dreptul unui stat în care coexistă o pluralitate de sisteme juridice, fără a indica care dintre ele este aplicabil, se va aplica sistemul juridic determinat în conformitate cu normele de drept ale aceluși stat. În lipsa unor asemenea norme, se va aplica sistemul juridic cu care raportul prezintă legăturile cele mai strînse.

Articolul 2579. Stabilirea conținutului legii străine

(1) Stabilirea conținutului legii străine se face în conformitate cu interpretarea ei oficială și cu practica aplicării ei în statul străin respectiv.

(2) În scopul stabilirii conținutului normelor legii străine, instanța de judecată se poate adresa, în ordinea stabilită pentru asistență și clarificări, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, altor organe competente sau organizații din Republica Moldova și din străinătate, poate solicita avizul unui expert sau poate folosi un alt mod adecvat.

(3) Persoanele participante la proces pot să prezinte documente care confirmă conținutul normelor legii străine invocate pentru întemeierea pretențiilor sau apărării sau pot în alt mod să asiste instanța în determinarea conținutului acestor norme.

(4) În cazul raporturilor de drept privat la care participă profesioniștii, obligația de furnizare a informațiilor cu privire la conținutul legii străine poate fi pusă în sarcina profesionistului de către instanța de judecată.

(5) În cazul imposibilității de a stabili, într-un termen rezonabil, conținutul legii străine, cu toate că s-au luat măsurile necesare în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, se aplică legea Republicii Moldova.

Articolul 2580. Reciprocitatea

(1) Legea străină se aplică în Republica Moldova independent de faptul dacă legea Republicii Moldova se aplică raporturilor de același tip în statul străin respectiv, cu excepția cazurilor în care aplicarea legii străine depinde, conform legii Republicii Moldova, de condiția reciprocității.

(2) În cazul în care aplicarea legii străine este condiționată de reciprocitate, îndeplinirea condiției reciprocității de fapt este prezumată pînă la dovada contrară, care se stabilește de Ministerul Justiției, prin consultare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Articolul 2581. Ordinea publică a Republicii Moldova

(1) Aplicarea legii străine se înlătură dacă încalcă vădit ordinea publică a Republicii Moldova. În cazul înlăturării aplicării legii străine, se aplică legea Republicii Moldova.

(2) Aplicarea legii străine încalcă vădit ordinea publică a Republicii Moldova în măsura în care ar conduce la un rezultat vădit incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului Republicii Moldova ori cu drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Articolul 2582. Norme de aplicare imediată

(1) Normele de aplicare imediată sînt acele norme a căror respectare este privită de către un anumit stat drept esențială pentru salvagardarea intereselor sale publice, precum organizarea politică, socială sau economică, în asemenea măsură încît aceste norme corespund oricărei situații care intră în domeniul lor de aplicare, indiferent de legea aplicabilă raportului juridic în temeiul prezentei cărți.

(2) Dispozițiile prezentei cărți nu restrîng aplicarea normelor de aplicare imediată din legea Republicii Moldova.

(3) Normele de aplicare imediată cuprinse în legea altui stat pot fi aplicate pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate dacă raportul juridic prezintă legături strânse cu legea aceluia stat, iar interesele legitime ale părților o impun.

(4) La luarea unei decizii privind punerea în aplicare a normelor cu aplicare imediată conform alin.(3) se ține cont de natura și de obiectul acestora, precum și de consecințele aplicării sau neaplicării lor.

Articolul 2583. Trimiterea la legea străină

(1) Când, în conformitate cu dispozițiile prezentei cărți, se face trimitere la legea străină, se aplică normele materiale, nu și normele conflictuale ale acelei legi.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin.(1), legea străină include și normele conflictuale ale acelei legi dacă ea retrimite la legea Republicii Moldova în materie de statut al persoanei fizice.

Articolul 2584. Retorsiuni

Guvernul Republicii Moldova poate stabili contrarestricții (retorsiuni) în privința drepturilor patrimoniale și personale nepatrimoniale ale cetățenilor și persoanelor juridice ale acelor state în care există restricții speciale ale drepturilor patrimoniale și personale nepatrimoniale ale cetățenilor și persoanelor juridice ale Republicii Moldova.

Articolul 2585. Respectarea drepturilor dobândite în alt stat

Drepturile dobândite în alt stat sînt respectate în Republica Moldova dacă ele nu contravin vădit ordinii publice a Republicii Moldova.

TITLUL II NORMELE CONFLICTUALE

Capitolul I STATUTUL PERSOANEI FIZICE

Articolul 2586. Legea națională a persoanei fizice

(1) Legea națională a cetățeanului este legea statului a cărui cetățenie o are persoana fizică.

(2) În cazul în care persoana are două sau mai multe cetățenii, legea națională este legea statului cu care persoana are cele mai strînse legături, în special prin reședința sa obișnuită sau prin locul unde își desfășoară activitatea principală.

(3) Legea națională a cetățeanului Republicii Moldova care, potrivit legii străine, este considerat că are o altă cetățenie este legea Republicii Moldova.

(4) Legea națională a apatridului este legea statului în care apatridul are reședința sa obișnuită, iar în lipsa acesteia, reședința sa temporară.

(5) Legea națională a refugiatului se consideră legea statului care îi acordă azil, dacă nu este prevăzut altceva de legea Republicii Moldova sau de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(6) Determinarea și proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă.

(7) În sensul prezentei cărți, reședința obișnuită a unei persoane fizice acționînd în exercitarea activității sale profesionale este locul unde această persoană a fost înregistrată în calitate de profesionist.

Articolul 2587. Capacitatea de folosință a persoanei fizice

(1) Capacitatea de folosință a persoanei fizice este guvernată de legea sa națională.

(2) Cetățenii străini și apatrizii au capacitatea de folosință în Republica Moldova egală cu cetățenii Republicii Moldova, cu excepția cazurilor prevăzute de Constituție, de alte legi ale Republicii Moldova sau de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 2588. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice

(1) Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice este guvernată de legea sa națională.

(2) Persoana care nu are capacitate de exercițiu deplină conform legii sale naționale nu este în drept să invoce această circumstanță dacă are capacitate de exercițiu conform legii Republicii Moldova când aceasta este legea locului de încheiere a actului juridic, cu excepția cazurilor în care se va dovedi că cealaltă parte la actul juridic știa sau trebuia să știe despre lipsa capacității de exercițiu pentru actul juridic respectiv.

(3) Capacitatea de exercițiu a cetățenilor străini și a apatrizilor în materie de acte juridice încheiate pe teritoriul Republicii Moldova și în materie de obligații din cauzarea de prejudiciu care au apărut pe teritoriul Republicii Moldova se stabilește conform legii Republicii Moldova.

(4) Apartenența unei persoane la o nouă lege națională nu aduce atingere majoratului dobândit și recunoscut conform legii aplicabile anterior.

Articolul 2589. Numele

(1) Numele persoanei, folosirea și protecția lui sînt guvernate de legea sa națională dacă nu este prevăzut altceva de prezentul cod sau de alte legi.

(2) Protecția împotriva acțiunilor care atentează la dreptul la nume, săvîrșite pe teritoriul Republicii Moldova, este asigurată potrivit legislației acesteia.

Articolul 2590. Legea aplicabilă ocrotirii persoanei fizice adulte

(1) Măsurile de ocrotire în privința persoanei fizice adulte sau care a dobândit capacitate deplină de exercițiu pe altă cale legală sînt supuse legii statului unde aceasta își are reședința obișnuită la data instituirii măsurii de ocrotire.

(2) În mod excepțional, în măsura în care este necesar pentru ocrotirea persoanei fizice, autoritatea competentă poate să aplice sau să ia în considerare legea altui stat, cu care situația juridică prezintă cele mai strînse legături.

(3) Existența, întinderea, modificarea și stingerea împuternicirilor de reprezentare încredințate de persoana cu capacitate deplină de exercițiu, fie prin contract, fie prin act unilateral, pentru situația în care nu se va putea îngriji de interesele sale, sînt supuse legii statului unde aceasta își are reședința obișnuită la data încheierii contractului sau a actului unilateral. Aceasta poate însă alege una dintre următoarele legi:

a) legea națională;

b) legea unei reședințe obișnuite anterioare;

c) legea statului unde sînt situate bunurile, în ceea ce privește măsurile de ocrotire cu privire la bunuri.

(4) Măsurile ce se iau cu privire la persoana ocrotită ori la bunurile sale sînt supuse legii statului ale cărui autorități îndrumă și supraveghează exercitarea ocrotirii de către cei în drept.

(5) Lipsa calității de reprezentant sau de altă persoană căreia i s-a încredințat ocrotirea, calitate stabilită potrivit legii aplicabile ocrotirii persoanei fizice, nu poate fi opusă terțului care cu bună-credință s-a încrezut în această calitate, potrivit legii locului unde actul a fost întocmit, dacă actul a fost încheiat între prezenți și pe teritoriul aceluiași stat.

Articolul 2591. Declararea dispariției fără veste sau a decesului

Declararea dispariției fără veste, declararea decesului, constatarea morții, precum și prezumpțiile de viață sau de moarte a persoanei fizice sînt guvernate de ultima lege națională a acestei persoane. În cazul în care este imposibilă determinarea acestei legi, se aplică legea Republicii Moldova.

Articolul 2592. Înregistrarea în străinătate a actelor de stare civilă ale cetățenilor Republicii Moldova

Înregistrarea actelor de stare civilă ale cetățenilor Republicii Moldova care au reședință în afara teritoriului ei se efectuează de către oficiile consulare ale Republicii Moldova, iar în lipsa acestora, de către ambasade.

Articolul 2593. Legea aplicabilă activității de întreprinzător sau profesionale a persoanei fizice

Dreptul persoanei fizice de a desfășura activitate de întreprinzător sau profesională fără a se constitui persoană juridică se determină conform legii statului în care acea persoană fizică a obținut autorizarea de a desfășura activitate de întreprinzător sau profesională. În cazul în care această dispoziție nu se aplică pe motivul lipsei obligației de obținere a autorizației, se aplică legea statului locului principal de desfășurare a activității de întreprinzător sau profesionale.

Capitolul II

STATUTUL PERSOANEI JURIDICE

Articolul 2594. Legea națională a persoanei juridice

(1) Legea națională a persoanei juridice este legea statului pe al cărui teritoriu persoana juridică este constituită.

(2) În baza legii naționale a persoanei juridice se determină, în special:

- a) statutul organizației în calitate de persoană juridică;
- b) forma juridică de organizare;
- c) exigențele privind denumirea ei;
- d) chestiunile privind constituirea, restructurarea, dizolvarea și lichidarea persoanei juridice, inclusiv chestiunile de succesiune;
- e) conținutul capacității de folosință;
- f) modul de dobîndire a drepturilor civile și de asumare a obligațiilor civile;
- g) raporturile din interiorul ei, inclusiv raporturile dintre persoana juridică și membrii organelor sale, precum și raporturile persoanei juridice cu membrii săi;
- h) chestiunile răspunderii fondatorilor (membrilor) persoanei juridice pentru obligațiile acesteia.

(3) Persoana juridică nu poate invoca limitarea împuternicirilor organului sau ale reprezentantului său la încheierea actului juridic necunoscut legii statului în care organul sau reprezentantul persoanei juridice a întocmit actul juridic, cu excepția cazurilor în care se va stabili că cealaltă parte a actului juridic știa sau trebuia să știe despre limitare.

(4) În cazul în care persoana juridică constituită în străinătate își desfășoară activitatea de întreprinzător predominant în Republica Moldova, asupra creanțelor de răspundere pentru obligațiile persoanei juridice a fondatorilor (membrilor) săi sau ale altor persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru persoana juridică ori au posibilitatea de a determina acțiunile acesteia în alt mod se aplică legea Republicii Moldova sau, la solicitarea creditorului, legea națională a acestei persoanei juridice.

Articolul 2595. Legea aplicabilă sucursalelor (reprezentanțelor) și filialelor persoanei juridice

(1) Statutul juridic al sucursalelor (reprezentanțelor) persoanei juridice pe teritoriul unui alt stat este guvernat de legea națională a persoanei juridice.

(2) Statutul juridic al filialei persoanei juridice pe teritoriul unui alt stat este guvernat de legea statului pe al cărui teritoriu s-a constituit filiala, independent de legea națională a persoanei juridice.

Articolul 2596. Regimul național de activitate al persoanelor juridice străine în Republica Moldova

Persoana juridică străină desfășoară în Republica Moldova activitate comercială și altă activitate reglementată de legislația civilă în conformitate cu dispozițiile stabilite de această legislație pentru o activitate similară a persoanelor juridice ale Republicii Moldova dacă legea Republicii Moldova nu prevede altfel pentru persoanele juridice străine.

Articolul 2597. Legea națională a organizațiilor străine care, potrivit dreptului străin, nu sînt persoane juridice

Legea națională a organizației străine care, potrivit dreptului străin, nu este persoană juridică este legea statului unde este constituită. Asupra activității unor astfel de organizații, în cazul în care este aplicabil dreptul Republicii Moldova, se aplică dispozițiile prezentului cod sau ale altor legi care reglementează activitatea persoanelor juridice, dacă nu este altfel cerut de lege, acte normative sau de esența raportului.

Articolul 2598. Participarea statului sau a altor persoane juridice de drept public în raporturile de drept privat cu element de extraneitate

Dispozițiile prezentei cărți se aplică pe baze generale și raporturilor de drept privat cu element de extraneitate cu participarea statului sau a altor persoane juridice de drept public dacă legea nu prevede altfel.

Capitolul III **DREPTURILE REALE ȘI DREPTURILE** **PERSONALE NEPATRIMONIALE**

Articolul 2599. Dispoziții generale cu privire la drepturile reale

(1) Conținutul posesiunii, dreptului de proprietate și al altor drepturi reale asupra bunurilor mobile și imobile, realizarea și ocrotirea lor se determină potrivit legii statului pe al cărui teritoriu se află bunurile dacă nu se prevede altfel.

(2) Apartenența bunului la categoria de bunuri mobile sau imobile, precum și orice altă calificare juridică a bunurilor, se determină potrivit legii statului pe al cărui teritoriu se află bunurile.

Articolul 2600. Dobîndirea și stingerea drepturilor reale

(1) Dobîndirea și stingerea dreptului de proprietate și altor drepturi reale asupra bunului se determină conform legii statului pe al cărui teritoriu se afla sau era situat bunul la momentul cînd a avut loc acțiunea ori o altă împrejurare ce a servit drept temei pentru apariția sau stingerea dreptului de proprietate sau altor drepturi reale dacă legislația Republicii Moldova nu prevede altfel.

(2) Dobîndirea și stingerea dreptului de proprietate și altor drepturi reale asupra bunului care reprezintă obiectul actului juridic se determină conform legii aplicabile actului juridic dacă acordul părților nu prevede altfel.

(3) Dobîndirea dreptului de proprietate și altor drepturi reale asupra bunului prin uzucapiune se determină conform legii statului în care se afla acest bun la momentul expirării termenului uzucapiunii.

Articolul 2601. Legea aplicabilă uzucapiunii mobiliare

(1) Uzucapiunea este guvernată de legea statului unde bunul se afla la începerea termenului de posesie prevăzut în acest scop.

(2) În cazul în care bunul a fost adus într-un alt stat, unde se împlinește durata termenului de uzucapiune, posesorul poate cere să se aplice legea acestui din urmă stat dacă sînt reunite, cu începere de la data deplasării bunului în acel stat, toate condițiile cerute de menționata lege.

Articolul 2602. Legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile

(1) Revendicarea unui bun furat sau exportat ilegal este supusă, la alegerea proprietarului originar, fie legii statului pe teritoriul căruia se afla bunul la momentul furtului sau exportului, fie legii statului pe teritoriul căruia se află bunul la momentul revendicării.

(2) Cu toate acestea, dacă legea statului pe teritoriul căruia bunul se afla la momentul furtului sau exportului nu cuprinde dispoziții privind protecția terțului posesor de bună-credință, acesta poate invoca protecția pe care i-o conferă legea statului pe teritoriul căruia bunul se află la momentul revendicării.

(3) Dispozițiile alin.(1) și (2) sînt aplicabile și bunurilor furate sau exportate ilegal din patrimoniul cultural național al unui stat.

Articolul 2603. Drepturile reale asupra mijloacelor de transport

(1) Constituirea, transmiterea și stingerea drepturilor reale asupra mijloacelor de transport sînt guvernate de:

a) legea pavilionului pe care îl arborează nava sau legea statului de înmatriculare a aeronavei;

b) legea aplicabilă statutului juridic al întreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare și autovehiculele care îi aparțin.

(2) Dispozițiile alin.(1) se aplică și:

a) bunurilor aflate la bord care formează dotarea tehnică;

b) creanțelor care au drept obiect cheltuielile de asistență tehnică, întreținere, reparare sau de renovare a mijlocului de transport.

(3) Legea pavilionului navei sau a statului de înmatriculare a aeronavei guvernează îndeosebi:

a) împuternicirile, competențele și obligațiile comandantului navei sau aeronavei;

b) contractul de angajare a personalului navigant, dacă părțile nu au ales o altă lege;

c) răspunderea armatorului navei sau a întreprinderii de transport aerian pentru faptele și acțiunile comandantului și ale echipajului;

d) drepturile reale și de garanție asupra navei sau a aeronavei, precum și formalitățile de publicitate privitoare la actele prin care se constituie, se transmit și se sting asemenea drepturi.

Articolul 2604. Drepturile reale asupra bunurilor supuse înregistrării de stat

Dreptul de proprietate și alte drepturi reale asupra bunurilor supuse înregistrării de stat se determină conform legii statului pe al cărui teritoriu drepturile asupra acestor bunuri sînt înscrise în registrul de stat.

Articolul 2605. Rezerva dreptului de proprietate

Condițiile și efectele care decurg din rezerva dreptului de proprietate referitor la un bun destinat exportului sînt guvernate, dacă părțile nu au convenit altfel, de legea statului exportator.

Articolul 2606. Drepturile reale asupra bunurilor mobile aflate în curs de transport

Apariția și stingerea dreptului de proprietate și a altor drepturi reale în baza actului juridic cu privire la bunurile mobile aflate în curs de transport se determină conform legii statului de unde aceste bunuri au fost expediate, cu excepția cazurilor în care:

- a) prin acordul părților s-a stabilit altfel;
- b) bunul este depozitat într-un antrepozit sau pus sub sechestru în temeiul unor măsuri asigurătorii ori ca urmare a unei vânzări silite, în aceste cazuri fiind aplicabilă, pe perioada depozitării sau a sechestrului, legea locului unde a fost reșezat temporar;
- c) bunurile sînt bunuri personale ale pasagerului, în acest caz fiind supuse legii sale naționale.

Articolul 2607. Valorile mobiliare

(1) Emiterea valorilor mobiliare este supusă legii aplicabile statutului juridic al persoanei juridice emitente.

(2) Condițiile și efectele transmiterii valorilor mobiliare în formă materializată sînt supuse:

- a) legii locului de plată a titlului la ordin;
- b) legii locului unde se află titlul la purtător în momentul transmiterii;
- c) legii aplicabile statutului juridic al persoanei juridice emitente a titlului nominativ.

(3) Valorile mobiliare în formă de înscriere în cont sînt guvernate de legea țării în care se află registrul sau contul în care sînt operate înscrierile privind valorile mobiliare.

(4) Legea care guvernează valorile mobiliare în formă de înscriere în cont determină:

- a) natura juridică a valorii mobiliare;
- b) conținutul, constituirea și încetarea drepturilor reale privitoare la valoarea mobilă;
- c) consecințele pe care le are înstrăinarea valorii mobiliare asupra drepturilor izvorîte din valoarea mobilă;

d) condițiile exercitării drepturilor izvorîte din valoarea mobilă;

e) rangul drepturilor care grevează valoarea mobilă;

f) drepturile și obligațiile custodelui în privința valorii mobiliare deținute de un custode.

(5) Garanțiile financiare constituite sub formă de instrumente financiare în formă de înscriere în cont sînt guvernate de legea țării în care se află registrul sau contul în care sînt operate înscrierile privind valorile mobiliare în ceea ce privește:

a) natura juridică și efectele patrimoniale ale garanției financiare constituite sub formă de instrumente financiare în formă de înscriere în cont;

b) condițiile care trebuie îndeplinite pentru încheierea în mod valabil a unui contract de garanție financiară avînd ca obiect instrumente financiare în formă de înscriere în cont și pentru punerea la dispoziție a acestor instrumente financiare în temeiul unui astfel de contract, formalitățile necesare pentru asigurarea opozabilității față de terți a unui astfel de contract și a punerii la dispoziție a unor astfel de garanții;

c) dacă un drept de proprietate sau alt drept al unei persoane cu privire la garanția financiară constituită sub formă de instrumente financiare în formă de înscriere în cont este prioritar ori subordonat unui drept de proprietate sau altui drept concurent și dacă dobîndirea s-a făcut cu bună-credință;

d) formalitățile cerute pentru executarea garanției financiare constituite sub formă de instrumente financiare în formă de înscriere în cont, ca urmare a apariției unei cauze care determină executarea garanției.

(6) Prevederile alin.(1)-(5) se aplică, în măsura în care nu contravin [Legii nr.184/2016](#) cu privire la contractele de garanție financiară, în cazul în care contractele de garanție financiară au fost încheiate între subiecții stabiliți la art.3 din legea menționată.

Articolul 2608. Legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii

(1) Legea menționată expres în cuprinsul unui titlu de valoare stabilește dacă acesta întrunește condițiile spre a fi un titlu reprezentativ al mărfii pe care o specifică. În lipsa unei asemenea precizări, natura titlului se determină potrivit legii statului în care își are sediul întreprinderea emitentă.

(2) Dacă titlul reprezintă marfa, legea care i se aplică, în calitatea sa de bun mobil, potrivit alin.(1), guvernează drepturile reale referitoare la marfa pe care o specifică.

Articolul 2609. Legea aplicabilă obiectului de proprietate intelectuală

(1) Dobândirea, conținutul și stingerea dreptului de autor asupra unei opere de creație sînt guvernate de legea statului pe al cărui teritoriu această operă a fost adusă pentru prima dată la cunoștința publicului prin expunere, difuzare, publicare, reprezentare sau în orice alt mod.

(2) Dreptul de autor asupra unei opere de creație care nu a fost adus la cunoștința publicului este guvernat de legea națională a autorului.

(3) Dobândirea, conținutul și stingerea dreptului de proprietate industrială sînt guvernate de legea statului unde s-a efectuat depozitul ori înregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozitare ori de înregistrare.

(4) Cererea de obținere a despăgubirilor materiale sau morale este guvernată de legea statului pe al cărui teritoriu a fost încălcat dreptul de autor sau de proprietate intelectuală.

(5) Cetățenilor străini și apatrizilor se acordă, pe teritoriul Republicii Moldova, regim național în ceea ce privește drepturile de autor și drepturile de proprietate intelectuală.

Articolul 2610. Formalitățile de publicitate

(1) Orice formalitate de publicitate referitoare la bunuri este guvernată de legea aplicabilă la data și în locul unde se îndeplinesc.

(2) Formalitățile de publicitate indicate la alin.(1), care au ca efect constituirea drepturilor referitoare la bunuri imobile, sînt guvernate de legea statului pe al cărui teritoriu se află bunurile, chiar dacă temeiul juridic al dobîndirii, transiterii sau stingerii dreptului real ori al garanției reale s-a constituit prin aplicarea unei alte legi.

Articolul 2611. Aplicarea legii în cazul gajului asupra bunurilor mobile

(1) Condițiile de validitate, publicitatea și efectele gajului asupra bunurilor mobile, cu excepția amanetului, sînt supuse legii locului unde se află bunul la data îndeplinirii formalităților de publicitate a gajului.

(2) Prin derogare de la dispozițiile alin.(1), se aplică legea locului unde se află debitorul gajist în cazul:

a) unui bun mobil corporal care, potrivit destinației sale, este utilizat în mai multe state, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel;

b) unui bun mobil incorporeal. Cu toate acestea, în cazul dreptului privind mijloacele bănești aflate în cont bancar sau de alt tip se aplică legea statului în care își are sediul banca sau alt prestator de servicii de plată care menține contul respectiv;

c) unui titlu de valoare negociabil care nu este în posesia creditorului gajist. Cu toate acestea, în cazul acțiunilor, părților sociale și obligațiunilor se aplică legea națională a emitentului, cu excepția cazului în care aceste titluri de valoare sînt tranzacționate pe o piață organizată, caz în care se aplică legea statului în care funcționează piața respectivă.

(3) Se consideră că debitorul gajist se află în statul în care acesta își are reședința obișnuită sau, după caz, sediul la data îndeplinirii formalităților de publicitate a gajului asupra bunului mobil.

Articolul 2612. Situațiile speciale privind determinarea legii aplicabile publicității gajului asupra bunului mobil

(1) Gajul asupra bunului mobil înregistrat potrivit legii locului unde se află bunul își conservă rangul de prioritate în alt stat dacă și formalitățile de publicitate prevăzute de legea acestui stat au fost îndeplinite:

a) înainte să înceteze rangul de prioritate dobândit potrivit legii aplicabile la data constituirii gajului;

b) în termen de cel mult 60 de zile de la data la care bunul a intrat în statul respectiv sau în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul gajist a cunoscut acest fapt.

(2) Dispozițiile alin.(1) sînt aplicabile în mod corespunzător și în cazul în care gajul a fost înregistrat potrivit legii locului unde se află debitorul gajist. Termenele prevăzute la alin.(1) lit.b) se calculează, după caz, de la data la care debitorul gajist își stabilește reședința obișnuită ori, după caz, sediul în statul respectiv sau de la data la care creditorul gajist a cunoscut acest fapt.

(3) Cu toate acestea, gajul asupra bunului mobil nu va fi opozabil terțului care a dobândit cu titlu oneros un drept asupra bunului fără să fi cunoscut existența gajului asupra bunului mobil și mai înainte ca acesta să fi devenit opozabil potrivit dispozițiilor alin.(1) și (2).

Articolul 2613. Lipsa publicității în străinătate

(1) Dacă legea străină care reglementează rangul gajului asupra bunului mobil nu prevede formalități de publicitate și bunul nu este în posesia creditorului gajist, gajul asupra bunului mobil are rang inferior:

a) gajului asupra unei creanțe constînd într-o sumă de bani plătită în Republica Moldova;

b) gajului asupra unui bun mobil corporal care a fost constituit atunci cînd bunul se afla în Republica Moldova sau asupra unui titlu negociabil.

(2) Cu toate acestea, gajul asupra bunului mobil își conservă rangul de prioritate dacă este înregistrat, potrivit legii Republicii Moldova, înaintea constituirii gajului menționat la alin.(1) lit.a) sau b).

Capitolul IV **ACTUL JURIDIC**

Articolul 2614. Legea aplicabilă condițiilor de formă ale actului juridic

(1) Condițiile de formă ale actului juridic sînt stabilite de legea statului care guvernează fondul actului juridic. Actul juridic se consideră totuși valabil din punctul de vedere al formei dacă îndeplinește una dintre următoarele condiții:

a) este respectată legea locului unde a fost întocmit;

b) este respectată legea națională sau legea reședinței obișnuite a persoanei care l-a întocmit;

c) este valabil conform legii aplicabile potrivit dreptului internațional privat al autorității care examinează validitatea actului juridic.

Articolul 2615. Legea aplicabilă condițiilor de fond

(1) Condițiile de fond ale actului juridic sînt stabilite de legea aleasă de părți sau, după caz, de autorul său.

(2) Alegerea legii aplicabile actului juridic trebuie să fie expresă ori să rezulte neîndoiește din cuprinsul acestuia sau din circumstanțe.

(3) Părțile pot alege legea aplicabilă totalității sau numai unei anumite părți a actului juridic.

(4) Înțelegerea privind alegerea legii aplicabile poate fi modificată ulterior încheierii actului juridic. Modificarea are efect retroactiv, fără să poată totuși:

- a) să infirme validitatea formei acestuia; sau
- b) să aducă atingere drepturilor dobândite între timp de terți.

Articolul 2616. Legea aplicabilă în lipsa alegerii

(1) În lipsa alegerii, se aplică legea statului cu care actul juridic prezintă legăturile cele mai strânse, iar dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea locului unde actul juridic a fost încheiat.

(2) Se consideră că există atare legături cu legea statului în care debitorul prestației caracteristice sau, după caz, autorul actului are, la data încheierii actului juridic, reședința obișnuită sau, după caz, sediul.

(3) Actul juridic accesoriu este guvernat de legea statului care guvernează fondul actului juridic principal, dacă acordul părților nu prevede altfel.

Capitolul V **OBLIGAȚIILE CONTRACTUALE**

Articolul 2617. Libertatea de alegere

(1) Contractul este guvernat de legea aleasă prin consens de părți.

(2) Părțile contractului pot stabili legea aplicabilă atât întregului contract, cât și unor anumite părți ale lui.

(3) Determinarea legii aplicabile trebuie să fie expresă sau să rezulte, cu un grad rezonabil de certitudine, din conținutul contractului ori din alte împrejurări.

(4) Legea aplicabilă poate fi determinată de părțile contractului în orice moment, atât la încheierea lui, cât și în orice moment ulterior. Părțile contractului sînt în drept să convină oricînd asupra modificării legii aplicabile.

(5) Determinarea, după încheierea contractului, a legii aplicabile nu aduce atingere validității formei contractului sau drepturilor dobîndite de către terți.

(6) Dacă în contract sînt utilizați termeni comerciali acceptați în circuitul internațional, se consideră, în lipsa altor indicații în contract, că părțile au stabilit utilizarea în privința lor a cutumelor și uzanțelor circuitului de afaceri corespunzătoare termenilor comerciali respectivi.

(7) În cazul în care toate elementele relevante pentru situația respectivă, în momentul în care are loc alegerea, se află în alt stat decît cel a cărui lege a fost aleasă, alegerea făcută de părți nu aduce atingere aplicării dispozițiilor legii aceluia alt stat de la care nu se poate deroga prin acord.

(8) Existența și valabilitatea consimțămîntului părților cu privire la alegerea legii aplicabile se determină în conformitate cu dispozițiile art.2623, 2624 și 2626.

(9) Poate fi aleasă ca lege care guvernează contractul și legea unui stat, altul decît statul a cărui lege, conform dispozițiilor capitolului III din prezentul titlu, este aplicabilă drepturilor reale asupra obiectului contractului.

Articolul 2618. Legea aplicabilă în absența alegerii

(1) În măsura în care legea aplicabilă contractului nu a fost aleasă în conformitate cu art.2617, fără a aduce atingere art.2619-2622, legea aplicabilă contractului se determină după cum urmează:

a) contractul de vânzare-cumpărare de bunuri este reglementat de legea statului în care își are reședința obișnuită vânzătorul;

b) contractul de prestări servicii este reglementat de legea statului în care își are reședința obișnuită prestatorul de servicii;

c) contractul privind un drept real imobiliar sau privind dreptul de locațiune asupra unui imobil este reglementat de legea statului în care este situat imobilul;

d) fără a aduce atingere dispozițiilor lit.c), contractul de locațiune avînd drept obiect folosința privată și temporară a unui imobil pe o perioadă de maximum 6 luni consecutive este reglementat de legea statului în care își are reședința obișnuită proprietarul, cu condiția ca locatarul să fie o persoană fizică și să își aibă reședința obișnuită în același stat;

e) contractul de franciză este reglementat de legea statului în care își are reședința obișnuită beneficiarul francizei;

f) contractul de distribuție este reglementat de legea statului în care își are reședința obișnuită distribuitorul;

g) contractul de vînzare-cumpărare de bunuri la licitație este reglementat de legea statului în care are loc licitația dacă se poate stabili care este acest loc;

h) orice contract încheiat în cadrul unui sistem multilateral, care reunește sau facilitează reunirea de interese multiple de vînzare-cumpărare de instrumente financiare ale terților, astfel cum sînt definite de [Legea nr.171/2012](#) privind piața de capital, în conformitate cu normele nediscreționare, și care este reglementat de o lege unică, este reglementat de legea respectivă.

(2) În cazul în care contractului nu i se aplică prevederile alin.(1) sau în care elementelor contractului li s-ar aplica mai multe dintre prevederile lit.a)-h) de la alin.(1), contractul este reglementat de legea statului în care își are reședința obișnuită partea contractantă care efectuează prestația caracteristică.

(3) În cazul în care din ansamblul circumstanțelor cauzei rezultă fără echivoc că respectivul contract are în mod vădit o legătură mai strînsă cu un alt stat decît cel menționat la alin.(1) sau (2), se aplică legea din acel alt stat.

(4) În cazul în care legea aplicabilă nu poate fi determinată în temeiul alin.(1) sau (2), contractul este reglementat de legea statului cu care are cele mai strînse legături.

Articolul 2619. Contractele de transport

(1) În măsura în care legea aplicabilă contractului de transport de mărfuri nu a fost aleasă de părți în conformitate cu art.2617, legea aplicabilă este legea statului în care își are reședința obișnuită transportatorul, cu condiția ca locul de încărcare sau cel de livrare sau reședința obișnuită a expeditorului să fie, de asemenea, situate în statul respectiv. În cazul în care aceste cerințe nu sînt întrunite, se aplică legea statului în care este situat locul de livrare convenit de către părți.

(2) În măsura în care legea aplicabilă contractului de transport de pasageri nu a fost aleasă de părți în conformitate cu alin.(1), legea aplicabilă este legea statului în care își are reședința obișnuită pasagerul, cu condiția ca locul de plecare sau cel de sosire să fie, de asemenea, situate în statul respectiv. Dacă nu sînt întrunite aceste cerințe, se aplică legea statului în care își are reședința obișnuită transportatorul.

(3) Părțile pot alege ca lege aplicabilă contractului de transport de pasageri în conformitate cu art.2617 numai legea statului în care:

- a) se află reședința obișnuită a pasagerului;
- b) se află reședința obișnuită a transportatorului;
- c) se află sediul administrației centrale a transportatorului;
- d) este situat locul de plecare; sau
- e) este situat locul de sosire.

(4) În cazul în care, în lipsa unei alegeri a legii aplicabile, rezultă fără echivoc din ansamblul circumstanțelor cauzei că respectivul contract are în mod vădit o legătură mai strânsă cu un alt stat decât cel menționat la alin.(1) sau (2), se aplică legea din acel alt stat.

Articolul 2620. Contractele încheiate cu consumatorii

(1) Fără a aduce atingere art.2619 și 2621, contractul încheiat de un consumator cu un profesionist este reglementat de legea statului în care își are reședința obișnuită consumatorul, cu condiția ca profesionistul:

a) să-și desfășoare activitatea comercială sau profesională în statul în care își are reședința obișnuită consumatorul; sau

b) prin orice mijloace, să-și direcționeze activitățile către statul în cauză sau către mai multe state, printre care și statul în cauză, iar respectivul contract să se înscrie în sfera activităților respective.

(2) Fără a aduce atingere alin.(1), părțile pot alege legea aplicabilă unui contract care îndeplinește cerințele prevăzute la alin.(1) în conformitate cu art.2617. Cu toate acestea, o astfel de alegere nu poate priva consumatorul de protecția acordată acestuia prin dispoziții de la care nu se poate deroga prin convenție, în temeiul legii care, în lipsa unei alegeri, ar fi fost aplicabilă în conformitate cu alin.(1).

(3) În cazul în care condițiile prevăzute la alin.(1) lit.a) sau b) nu sînt îndeplinite, legea aplicabilă unui contract încheiat între un consumator și un profesionist se stabilește conform art.2617 și 2618.

(4) Dispozițiile alin.(1) și (2) nu se aplică:

a) contractelor de prestări servicii în temeiul cărora serviciile sînt prestate consumatorului exclusiv într-un alt stat decât cel în care acesta își are reședința obișnuită;

b) contractelor de transport, altele decât contractele privind pachetele de servicii de călătorie în înțelesul art.1592;

c) contractelor privind un drept real imobiliar sau privind dreptul de locațiune asupra unui bun imobil, altele decât contractele referitoare la unele produse de vacanță în înțelesul art.1618 și 1619;

d) drepturilor și obligațiilor care constituie un instrument financiar și drepturilor și obligațiilor care constituie clauzele și condițiile care reglementează emisiunea sau oferta publică și ofertele de preluare de valori mobiliare, precum și cele care reglementează subscrierea și răscumpărarea de unități ale organismelor de plasament colectiv, cu condiția ca aceste activități să nu constituie prestări de servicii financiare;

e) contractelor încheiate în cadrul unui sistem care intră în domeniul de aplicare al art.2618 alin.(1) lit.h).

Articolul 2621. Contractele de asigurare

(1) Prezentul articol se aplică contractelor menționate la alin.(2), indiferent dacă riscul asigurat este situat sau nu într-un stat, precum și tuturor celorlalte contracte de asigurare care acoperă riscuri situate pe teritoriul altor state. Prezentul articol nu se aplică contractelor de reasigurare.

(2) Contractele de asigurare care acoperă riscuri majore în sensul legislației cu privire la asigurări sînt reglementate de legea aleasă de părți în conformitate cu art.2617.

(3) În măsura în care legea aplicabilă nu a fost aleasă de părți, contractele de asigurare sînt reglementate de legea statului în care își are reședința obișnuită asigurătorul. Atunci cînd din ansamblul circumstanțelor cauzei rezultă fără echivoc faptul că respectivul contract are în mod vădit legături mai strînse cu un alt stat, se aplică legea acelui alt stat.

(4) În cazul unui contract de asigurare, altul decât cele cărora li se aplică alin.(2) sau (3), părțile pot alege, în conformitate cu art.2617, numai una dintre următoarele legi:

a) legea oricărui stat în care este situat riscul în momentul încheierii contractului;
b) legea statului în care își are reședința obișnuită titularul poliței de asigurare;
c) în cazul asigurărilor de viață, legea statului al cărui cetățean este titularul poliței de asigurare;

d) în cazul contractelor de asigurare care acoperă riscuri limitate la evenimente care survin într-un alt stat decât cel în care este situat riscul, legea respectivului alt stat;

e) în cazul în care titularul poliței dintr-un contract căruia i se aplică prezentul alineat exercită o activitate comercială sau industrială ori o profesie liberală, iar contractul de asigurare acoperă două sau mai multe riscuri legate de respectivele activități și sînt situate în state diferite, legea oricăruia dintre statele în cauză sau legea statului în care își are reședința obișnuită titularul poliței.

(5) Atunci cînd, în cazurile vizate la alin.(4) lit.a), b) sau e), statul menționat acordă o mai mare libertate în ceea ce privește alegerea legii aplicabile contractelor de asigurare, părțile se pot prevala de această libertate.

(6) În măsura în care legea aplicabilă nu a fost aleasă de părți în conformitate cu alin.(4) sau (5), acestor contracte li se aplică legea statului în care este situat riscul în momentul încheierii contractului.

(7) Contractelor de asigurare care acoperă riscuri pentru care un stat impune obligativitatea asigurării li se aplică următoarele norme suplimentare:

a) contractul de asigurare nu îndeplinește obligația de asigurare decât în cazul în care respectă dispozițiile specifice stabilite în legătură cu asigurarea respectivă de statul care impune obligația. În cazul în care legea statului în care este situat riscul conține dispoziții contrare celor ale legii statului care impune obligația de a încheia o asigurare, prevalează cea din urmă;

b) un stat poate stabili ca, prin derogare de la alin.(2)-(6), contractul de asigurare să fie reglementat de legea statului care impune obligația de asigurare.

(8) În sensul alin.(6) și (7), contractul de asigurare care acoperă riscuri situate în mai multe state se consideră a constitui mai multe contracte, fiecare avînd legătură cu un singur stat.

(9) În sensul prezentului articol, statul în care este situat riscul se determină conform legislației privind asigurările. În cazul asigurărilor de viață, statul în care este situat riscul este statul angajamentului privind asigurările.

Articolul 2622. Contractele individuale de muncă

(1) Contractul individual de muncă este reglementat de legea aleasă de părți în conformitate cu art.2617. Cu toate acestea, o astfel de alegere nu poate priva angajatul de protecția acordată acestuia în temeiul dispozițiilor de la care nu se poate deroga prin convenție în virtutea legii care, în absența unei alegeri, ar fi fost aplicabilă în temeiul alin.(2)-(4) din prezentul articol.

(2) În măsura în care legea aplicabilă contractului individual de muncă nu a fost aleasă de părți, contractul este reglementat de legea statului în care sau, în lipsă, din care angajatul își desfășoară în mod obișnuit activitatea în executarea contractului. În cazul în care angajatul este angajat temporar într-un alt stat, nu se consideră că și-a schimbat locul de desfășurare a muncii în mod obișnuit.

(3) În cazul în care legea aplicabilă nu poate fi determinată în temeiul alin.(2), contractul este reglementat de legea statului în care este situată unitatea angajatoare.

(4) În cazul în care din circumstanțele de ansamblu ale cazului reiese că respectivul contract are o legătură mai strînsă cu un alt stat decât cel menționat la alin.(2) sau (3), se aplică legea acelui alt stat.

Articolul 2623. Consimțământul și validitatea de fond

(1) Existența și validitatea contractului sau ale oricărei clauze contractuale sînt determinate de legea care l-ar reglementa în temeiul prezentului capitol dacă contractul sau clauza respectivă ar fi valabile.

(2) Cu toate acestea, pentru a stabili faptul că nu și-a dat consimțământul, o parte poate să invoce legea statului în care își are reședința obișnuită dacă din circumstanțele respective reiese faptul că nu ar fi rezonabil să se stabilească efectul comportamentului său în conformitate cu legea menționată la alin.(1).

Articolul 2624. Condițiile de validitate de formă

(1) Contractul încheiat între persoanele sau reprezentanții acestora care se află în același stat în momentul încheierii contractului este considerat valabil din punct de vedere al formei dacă îndeplinește condițiile de formă prevăzute de legea care îl reglementează pe fond în sensul prezentului capitol sau de legea statului în care se încheie contractul.

(2) Contractul încheiat între persoanele sau reprezentanții acestora care se află în state diferite în momentul încheierii contractului este considerat valabil din punct de vedere al formei dacă îndeplinește condițiile de formă prevăzute de legea care îl reglementează pe fond în sensul prezentului capitol sau de legea oricărui stat în care se află oricare dintre părți sau reprezentanții acestora la momentul încheierii contractului, sau de legea statului în care, la data respectivă, își avea reședința obișnuită oricare dintre părțile contractante.

(3) Actul juridic unilateral menit să producă efecte juridice, aflat în legătură cu un contract încheiat sau care urmează să fie încheiat, este considerat a fi valabil din punct de vedere al formei dacă îndeplinește cerințele de formă prevăzute de legea care reglementează sau ar reglementa contractul pe fond în conformitate cu prezentul capitol ori de legea statului în care a fost încheiat actul, ori de legea statului în care autorul actului își avea reședința obișnuită la acea dată.

(4) Dispozițiile alin.(1)-(3) din prezentul articol nu se aplică contractelor care intră în sfera de aplicare a art.2620. Forma unor astfel de contracte este reglementată de legea statului în care își are reședința obișnuită consumatorul.

(5) Fără a aduce atingere dispozițiilor de la alin.(1)-(4), contractul care are ca obiect un drept real imobiliar sau un drept de locațiune asupra unui imobil este supus condițiilor de formă prevăzute de legea statului în care este situat bunul imobil în măsura în care, conform legii respective:

a) condițiile în cauză sînt aplicate indiferent de statul în care este încheiat contractul și indiferent de legea care îl reglementează; și

b) de la respectivele dispoziții nu se poate deroga prin convenție.

Articolul 2625. Domeniul legii aplicabile

(1) Legea aplicabilă contractului în temeiul prezentului capitol reglementează, în special:

a) interpretarea contractului;

b) executarea obligațiilor născute din contract;

c) în limitele competenței conferite instanței sesizate de legea sa procedurală, consecințele neexecutării totale sau parțiale a obligațiilor, inclusiv evaluarea prejudiciului în măsura în care aceasta este reglementată de norme de drept;

d) diferitele moduri de stingere a obligațiilor, precum și prescripția și decăderea din drepturi;

e) efectele nulității contractului.

(2) În ceea ce privește modalitatea de executare și măsurile care pot fi luate în cazul unei executări defectuoase, se va avea în vedere legea statului în care are loc executarea.

Articolul 2626. Incapacitatea

În cazul unui contract încheiat între persoane aflate în același stat, persoana fizică care ar avea capacitate juridică conform legii acelui stat poate invoca incapacitatea sa rezultând din legea altui stat numai în cazul în care, la data încheierii contractului, cealaltă parte contractantă avea cunoștința de respectiva incapacitate sau nu o cunoștea ca urmare a neglijenței sale.

Articolul 2627. Cesiunea de creanță și subrogația convențională

(1) Raporturile dintre cedent și cesionar sau dintre creditor și subrogat cu privire la o creanță față de un debitor în cadrul unei cesiuni de creanță sau al unei subrogații convenționale sînt reglementate de legea care se aplică, în temeiul prezentului capitol, contractului dintre cedent și cesionar, respectiv dintre creditor și subrogat.

(2) Legea care reglementează creanța cedată sau creanța cu privire la care a avut loc subrogația determină caracterul cesionabil al acesteia, raporturile dintre cesionar și debitor, condițiile în care cesiunea sau subrogația îi este opozabilă debitorului, precum și caracterul liberator al prestației executate de către debitor.

Articolul 2628. Subrogația legală

Dacă, în temeiul unei obligații contractuale, creditorul are o creanță față de debitor și dacă un terț are obligația de a-l satisface pe creditor sau l-a satisfăcut pe creditor în executarea obligației respective, legea care reglementează obligația terțului de a-l satisface pe creditor determină dacă terțul este îndreptățit să exercite, în tot sau în parte, împotriva debitorului, drepturile pe care creditorul le avea în temeiul legii aplicabile raporturilor dintre aceștia.

Articolul 2629. Obligațiile cu pluralitate de debitori

În cazul în care un creditor are o creanță față de mai mulți debitori pentru care aceștia răspund solidar, iar unul dintre debitori l-a satisfăcut pe creditor, în tot sau în parte, legea care reglementează obligația debitorului față de creditor determină și dreptul debitorului de a se îndrepta împotriva celorlalți debitori. Ceilalți debitori se pot prevala de drepturile de care dispuneau în raport cu creditorul în măsura permisă de legea care reglementează obligațiile acestora față de creditor.

Articolul 2630. Compensarea

În lipsa unui acord între părți cu privire la compensare, aceasta este reglementată de legea aplicabilă obligației căreia i se opune compensarea.

Articolul 2631. Sarcina probei

(1) Legea care reglementează o obligație contractuală în temeiul prezentului capitol se aplică în măsura în care cuprinde, în materia obligațiilor contractuale, norme care instituie prezumții legale sau repartizează sarcina probei.

(2) Contractul sau actul juridic menit să producă efecte juridice poate fi probat cu orice mijloace de probă admise fie de legea forului, fie de oricare dintre legile menționate la art.2624 în temeiul cărora contractul sau actul respectiv este valabil din punct de vedere al formei, cu condiția ca mijloacele de probă respective să poată fi administrate în fața instanței sesizate.

Articolul 2632. Domeniul de aplicare

(1) Sînt excluse din domeniul de aplicare al prezentului capitol:

a) aspectele privind statutul sau capacitatea persoanelor fizice, fără a aduce atingere art.2626;

b) obligațiile rezultate din relații de familie și din relațiile care, în conformitate cu legea care le este aplicabilă, sînt considerate ca avînd efecte comparabile, inclusiv obligațiile de întreținere;

c) obligațiile rezultate din aspectele patrimoniale ale regimurilor matrimoniale, din aspectele patrimoniale ale relațiilor care sînt considerate, în conformitate cu legea care le este aplicabilă, ca avînd efecte comparabile cu cele ale căsătoriei, precum și obligațiile care decurg din testamente și succesiuni;

d) obligațiile rezultate din cambii, cecuri și bilete la ordin, precum și alte instrumente negociabile, în măsura în care obligațiile care decurg din astfel de instrumente negociabile derivă din caracterul lor negociabil;

e) convențiile de arbitraj și convențiile privind alegerea instanței competente;

f) aspectele reglementate de dreptul societăților comerciale și al altor organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, precum constituirea, prin înregistrare sau în alt mod, capacitatea juridică, organizarea internă sau dizolvarea societăților comerciale și a altor organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, și răspunderea personală a asociaților și a membrilor acestora pentru obligațiile societății sau ale organismului;

g) chestiunea de a ști dacă un reprezentant poate angaja față de terți răspunderea persoanei pe seama căreia pretinde că acționează sau dacă un organ al unei societăți comerciale sau al altui organism, constituit sau nu ca persoană juridică, poate angaja față de terți răspunderea respectivei societăți sau a respectivului organism;

h) constituirea de fiducii și raporturile dintre constituitorii, fiduciarii și beneficiarii acestora;

i) obligațiile care decurg din înțelegeri care au avut loc înainte de semnarea unui contract;

j) contractele de asigurare ce decurg din activități desfășurate de organizații, altele decît întreprinderile al căror obiect este de a plăti indemnizații persoanelor angajate sau liber-profesioniste care aparțin unei întreprinderi sau grup de întreprinderi ori unui sector profesional sau interprofesional în caz de deces, supraviețuire, întrerupere sau reducere a activității ori în caz de boală profesională sau provocată de accidente de muncă.

(2) Prezentul capitol nu se aplică în ceea ce privește probele și aspectele de procedură, fără a aduce atingere art.2631.

Capitolul VI **OBLIGAȚIILE NECONTRACTUALE**

Secțiunea 1 **Faptele ilicite**

Articolul 2633. Norma generală

(1) Cu excepția dispozițiilor contrare din cadrul prezentului capitol, legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg dintr-o faptă ilicită este legea statului în care s-a produs prejudiciul, indiferent în ce stat are loc faptul cauzator de prejudicii și indiferent de statul sau statele în care se manifestă efectele indirecte ale respectivului fapt.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care persoana a cărei răspundere este invocată și persoana care a suferit prejudiciul își au reședința obișnuită în același stat în momentul producerii prejudiciului, se aplică legea respectivului stat.

(3) În cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că fapta ilicită are în mod vădit mai multă legătură cu un alt stat decît cel menționat la alin.(1) sau (2), se aplică legea aceluia alt stat. O legătură vădit mai strînsă cu un alt stat se poate întemeia, în

special, pe o relație preexistentă între părți, ca de exemplu un contract, care este în strînsă legătură cu respectiva faptă ilicită.

Articolul 2634. Răspunderea pentru produse defectuoase

(1) Fără a aduce atingere art.2633 alin.(2), legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din prejudicii cauzate de un produs este:

a) legea statului în care persoana care a suferit prejudiciul și-a avut reședința obișnuită în momentul producerii prejudiciului, în condițiile în care produsul a fost comercializat în statul respectiv; sau, dacă nu este cazul,

b) legea statului în care s-a achiziționat produsul, dacă produsul a fost comercializat în statul respectiv; sau, dacă nu este cazul,

c) legea statului în care a fost cauzat prejudiciul, dacă produsul a fost comercializat în statul respectiv.

(2) Cu toate acestea, legea aplicabilă este legea statului în care își are reședința obișnuită persoana a cărei răspundere este invocată dacă această persoană nu putea să prevadă, în mod rezonabil, comercializarea produsului respectiv sau a unui produs de același tip în statul a cărui legislație este aplicabilă în temeiul alin.(1) lit.a), b) sau c).

(3) În cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că fapta ilicită are în mod vădit mai multă legătură cu un alt stat decît cel menționat la alin.(1) și (2), se aplică legea acelui alt stat. O legătură vădit mai strînsă cu un alt stat se poate baza, în special, pe o relație preexistentă între părți, ca de exemplu un contract care este în strînsă legătură cu respectiva faptă ilicită.

Articolul 2635. Concurența neloială și practicile anticoncurențiale

(1) Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg dintr-un act de concurență neloială este legea statului în care sînt sau pot fi afectate relațiile concurențiale sau interesele colective ale consumatorilor.

(2) Dacă un act de concurență neloială afectează exclusiv interesele unui anumit concurent, se aplică dispozițiile art.2633.

(3) Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din restrîngerea concurenței este legea statului în care piața este sau poate fi afectată.

(4) În cazul în care piața este sau poate fi afectată în mai multe state, reclamantul care solicită despăgubiri în fața instanței de la domiciliul pîrîtlui poate alege, de asemenea, să își întemeieze cererea pe legea instanței sesizate, cu condiția ca piața din respectivul stat să fie printre cele afectate direct și substanțial de restrîngerea concurenței din care decurge obligația necontractuală pe care se întemeiază cererea; în cazul în care reclamantul cheamă în justiție în fața acelei instanțe mai mulți pîrîți, în conformitate cu normele aplicabile privind competența, reclamantul își poate întemeia cererea numai pe legea respectivei instanțe dacă restrîngerea concurenței pe care se întemeiază acțiunea împotriva fiecăruia dintre pîrîți afectează, de asemenea, în mod direct și substanțial, piața statului al instanței respective.

(5) Nu se poate deroga de la legea aplicabilă în conformitate cu prezentul articol printr-un acord încheiat în temeiul art.2643.

Articolul 2636. Daune aduse mediului

Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din prejudicii aduse mediului sau din prejudicii suferite de persoane ori bunuri ca urmare a unor prejudicii aduse mediului este legea stabilită în conformitate cu art.2633 alin.(1), cu excepția cazurilor în care persoana care pretinde despăgubiri pentru aceste prejudicii dorește să-și întemeieze acțiunea pe legea statului în care a avut loc faptul cauzator de prejudicii.

Articolul 2637. Încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală

(1) Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din încălcarea unui drept asupra obiectului de proprietate intelectuală este legea statului pentru care se solicită protecție.

(2) În cazul obligațiilor necontractuale care decurg din încălcarea unui drept asupra obiectului de proprietate intelectuală unitar la nivel internațional, legea aplicabilă, în orice materie care nu este reglementată de instrumentul internațional relevant, este legea statului în care s-a produs încălcarea.

(3) Nu se poate deroga de la legea aplicabilă în conformitate cu prezentul articol printr-un acord încheiat în temeiul art.2642.

Articolul 2638. Acțiunile sindicale

Fără a aduce atingere art.2633 alin.(2), legea aplicabilă obligațiilor necontractuale ce decurg din răspunderea unei persoane în calitate sa de lucrător sau angajator ori din răspunderea organizațiilor care reprezintă interesele profesionale ale acestora, pentru prejudicii cauzate printr-o acțiune sindicală în curs de desfășurare sau terminată, este legea statului în care va fi sau a fost întreprinsă acțiunea respectivă.

Secțiunea a 2-a

Îmbogățirea nejustificată, gestiunea de afaceri și răspunderea precontractuală

Articolul 2639. Îmbogățirea nejustificată

(1) Dacă o obligație necontractuală care decurge din îmbogățirea nejustificată, inclusiv plata nedatorată, se referă la un raport existent între părți, precum cel rezultat dintr-un contract sau dintr-o faptă ilicită, raport strâns legat de respectiva îmbogățire nejustificată, aceasta este reglementată de legea care reglementează raportul vizat.

(2) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alin.(1), iar părțile își au reședința obișnuită în același stat în momentul producerii faptului cauzator de îmbogățire nejustificată, se aplică legea respectivului stat.

(3) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alin.(1) sau (2), legea aplicabilă este legea statului în care s-a produs îmbogățirea nejustificată.

(4) În cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că obligația necontractuală rezultată din îmbogățirea nejustificată are în mod vădit mai multă legătură cu un alt stat decât cel menționat în alin.(1)-(3), se aplică legea acelui alt stat.

Articolul 2640. Gestiunea de afaceri

(1) Dacă o obligație necontractuală care decurge din gestiunea de afaceri se referă la un raport existent între părți, cum ar fi cel rezultat dintr-un contract sau dintr-o faptă ilicită, raport strâns legat de respectiva obligație necontractuală, obligația necontractuală este reglementată de legea care reglementează raportul în cauză.

(2) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alin.(1), iar părțile își au reședința obișnuită în același stat în momentul producerii actului sau faptului cauzator de prejudicii, se aplică legea respectivului stat.

(3) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alin.(1) sau (2), legea aplicabilă este legea statului în care are loc gestiunea de afaceri.

(4) În cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că obligația necontractuală care decurge din gestiunea de afaceri are în mod vădit mai multă legătură cu un alt stat decât cel menționat în alin.(1)-(3), se aplică legea acelui alt stat.

Articolul 2641. Răspunderea precontractuală

(1) Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din înțelegerile la care se ajunge înainte de semnarea unui contract, indiferent dacă respectivul contract a fost efectiv semnat sau nu, este legea aplicabilă contractului în cauză sau legea care ar fi fost aplicabilă contractului dacă acesta ar fi fost încheiat.

(2) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alin.(1), atunci legea aplicabilă este:

a) legea statului în care s-a produs prejudiciul, indiferent în ce stat are loc faptul cauzator de prejudicii și indiferent de statul sau statele în care se manifestă efectele indirecte ale respectivului fapt; sau

b) în cazul în care părțile își au reședința obișnuită în același stat în momentul producerii faptului cauzator de prejudicii, se aplică legea respectivului stat; sau

c) în cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că obligația necontractuală rezultată din înțelegerile la care se ajunge înainte de semnarea unui contract are în mod vădit mai multă legătură cu un alt stat decât cel prevăzut la lit.a) și b), se aplică legea acelui alt stat.

Articolul 2642. Domeniul de aplicare în cazul încălcării dreptului de proprietate intelectuală

În sensul prezentului capitol, prevederile art.2637 se aplică obligațiilor necontractuale care decurg din încălcarea unui drept de proprietate intelectuală.

Secțiunea a 3-a **Libertatea de alegere**

Articolul 2643. Libertatea de alegere

(1) Părțile au posibilitatea de a alege, de comun acord, legea care să reglementeze obligațiile necontractuale născute între ele:

a) printr-un acord încheiat ulterior producerii faptului cauzator de prejudicii; sau

b) în cazul în care toate părțile implicate desfășoară o activitate comercială, printr-un acord liber negociat anterior producerii faptului cauzator de prejudicii.

(2) Alegerea făcută trebuie să fie explicită sau să reiasă cu un grad rezonabil de certitudine din circumstanțele referitoare la caz și nu poate aduce atingere drepturilor terților.

(3) În cazul în care toate elementele relevante pentru situația respectivă, în momentul când are loc faptul cauzator de prejudicii, se află în alt stat decât cel al cărui lege a fost aleasă, alegerea făcută de părți nu poate aduce atingere aplicării în mod corespunzător a dispozițiilor imperative ale legii acelui alt stat, de la care nu se poate deroga prin acord.

(4) În cazul în care toate elementele relevante pentru situația respectivă, în momentul când are loc faptul cauzator de prejudicii, se află în unul sau mai multe state, alegerea de către părți a unei legi aplicabile, alta decât cea a statului instanței competente, nu poate aduce atingere aplicării în mod corespunzător a dispozițiilor imperative ale dreptului internațional de la care nu se poate deroga prin acord, astfel cum au fost puse în aplicare în statul instanței competente.

Secțiunea a 4-a **Dispoziții comune**

Articolul 2644. Domeniul legii aplicabile

Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale în temeiul prezentului capitol reglementează în special:

a) temeiul și întinderea răspunderii, inclusiv identificarea persoanelor care pot răspunde delictual pentru faptele lor;

b) motivele de exonerare de răspundere, de limitare și de partajare a răspunderii;

- c) existența, natura și evaluarea prejudiciului invocat sau a despăgubirilor solicitate;
- d) în limitele competenței conferite instanței prin codul său de procedură, măsurile asigurătorii pe care le poate adopta o instanță pentru a preveni sau a înceta vătămarea ori prejudiciul sau pentru a asigura acordarea de despăgubiri;
- e) posibilitatea sau imposibilitatea transmiterii dreptului de a invoca prejudiciul sau a pretinde despăgubiri, inclusiv prin succesiune;
- f) persoanele care au dreptul la despăgubiri pentru prejudicii personale;
- g) răspunderea pentru fapta altuia;
- h) modalități de stingere a obligațiilor și normele care reglementează prescripția și decăderea, inclusiv regulile cu privire la începerea, întreruperea și suspendarea termenelor de prescripție și decădere.

Articolul 2645. Normele de siguranță și comportament

În evaluarea comportamentului unei persoane a cărei răspundere este invocată se ține cont, în fapt și în mod corespunzător, de normele de siguranță și comportament în vigoare în locul și în momentul producerii faptului care angajează răspunderea persoanei respective.

Articolul 2646. Acțiunea directă împotriva asigurătorului persoanei responsabile

Persoana care a suferit un prejudiciu poate introduce o acțiune directă împotriva asigurătorului persoanei răspunzătoare pentru acordarea despăgubirilor dacă această posibilitate este prevăzută în legea aplicabilă obligației necontractuale sau în legea aplicabilă contractului de asigurare.

Articolul 2647. Subrogarea

În cazul în care un creditor are o creanță față de un debitor, iar un terț are obligația de a-l despăgubi pe creditor sau l-a despăgubit în fapt pe creditor, ducând la stingerea obligației respective, legea care reglementează obligația terțului de a-l despăgubi pe creditor determină dacă și în ce măsură terțul are dreptul de a exercita față de debitor drepturile pe care creditorul le avea față de debitor, în temeiul legii aplicabile raportului dintre debitor și creditor.

Articolul 2648. Răspunderea multiplă

În cazul în care un creditor are creanțe față de mai mulți debitori care răspund în comun pentru aceeași obligație, iar unul dintre debitori l-a despăgubit deja, în tot sau în parte, pe creditorul respectiv, dreptul acelui debitor de a solicita despăgubiri din partea celorlalți debitori este reglementat de legea aplicabilă obligației necontractuale a acelui debitor față de creditor.

Articolul 2649. Condițiile de formă

Un act unilateral privind o obligație necontractuală, destinat să producă efecte juridice, este considerat a fi valabil din punct de vedere al formei dacă satisface cerințele de formă impuse de legea care reglementează obligația necontractuală în cauză sau de legea din statul în care este efectuat actul respectiv.

Articolul 2650. Sarcina probei

(1) Legea care reglementează o obligație necontractuală în temeiul prezentului capitol se aplică în măsura în care cuprinde, în materie de obligații necontractuale, norme care instituie unele prezumții legale sau care stabilesc sarcina probei.

(2) Actele destinate să producă efecte juridice pot fi dovedite prin orice mijloc de probă recunoscut de legea instanței competente sau de oricare dintre legile menționate la art.2649,

conform cărora actul respectiv este formal valid, cu condiția ca acest mijloc de probă să poată fi administrat în fața instanței competente.

Secțiunea a 5-a **Domeniul de aplicare**

Articolul 2651. Domeniul de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică obligațiilor necontractuale în materie civilă și comercială, în situații care implică un conflict de legi. Acesta nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă sau în ceea ce privește răspunderea statului privind acțiuni sau inacțiuni efectuate în exercitarea autorității statului (acta iure imperii).

(2) Următoarele aspecte sînt excluse din domeniul de aplicare al prezentului capitol:

a) obligațiile necontractuale rezultate din relațiile de rudenie sau din relații care sînt considerate, în conformitate cu legea care le este aplicabilă, ca avînd efecte comparabile, inclusiv obligațiile de întreținere;

b) obligațiile necontractuale care decurg din regimurile matrimoniale, din regimurile patrimoniale ale relațiilor care sînt considerate, în conformitate cu legea care le este aplicabilă, ca avînd efecte comparabile cu căsătoria, precum și obligațiile necontractuale care decurg din testamente și succesiune;

c) obligațiile necontractuale rezultate din cambii, cecuri și bilete la ordin, precum și alte instrumente negociabile, în măsura în care obligațiile care rezultă din astfel de instrumente negociabile decurg din caracterul lor negociabil;

d) obligațiile necontractuale care derivă din dreptul societăților comerciale și al altor organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, cu privire la aspecte precum constituirea, prin înregistrare sau în alt mod, personalitatea juridică, organizarea internă sau dizolvarea societăților comerciale și a altor organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, răspunderea personală a asociaților și a membrilor acestora pentru obligațiile societății comerciale sau organismului, precum și răspunderea personală a cenzorilor față de o societate comercială sau față de membrii acesteia în efectuarea controalelor legale ale documentelor contabile;

e) obligațiile necontractuale care decurg din relațiile dintre fondatorii, membrii consiliului de administrație și beneficiarii unei fiducii create în mod voluntar;

f) obligațiile necontractuale care decurg din producerea daunelor nucleare;

g) obligațiile necontractuale care decurg din atingeri aduse vieții private și drepturilor referitoare la personalitate, inclusiv din defăimare.

(3) Prezentul capitol nu se aplică în materie probatorie și procedurală, fără a aduce atingere art.2649 și 2650.

Articolul 2652. Obligațiile necontractuale

(1) În sensul prezentului capitol, „prejudiciu” reprezintă orice consecință a unei fapte ilicite, a îmbogățirii nejustificate, a *negotiorum gestio* (gestiune de afaceri) sau a *culpa in contrahendo* (răspundere precontractuală).

(2) Prezentul capitol se aplică și obligațiilor necontractuale care pot surveni în viitor.

(3) Orice referire în prezentul capitol la:

a) un fapt cauzator de prejudicii – include acele fapte în urma cărora se pot produce prejudicii; și

b) un prejudiciu – include prejudiciul care este probabil să se producă în viitor.

Capitolul VII **FIDUCIA**

Articolul 2653. Alegerea legii aplicabile fiduciei

- (1) Fiducia este supusă legii alese de constitutor.
- (2) Dispozițiile art.2615 rămân aplicabile.

Articolul 2654. Determinarea obiectivă a legii aplicabile fiduciei

În lipsa alegerii legii aplicabile, precum și în cazul în care legea aleasă nu cunoaște instituția fiduciei, se aplică legea statului cu care fiducia prezintă cele mai strânse legături. În acest scop, se ține seama îndeosebi de:

- a) locul de administrare a masei patrimoniale fiduciare, desemnat de constitutor;
- b) locul situării bunurilor din componența masei patrimoniale fiduciare;
- c) locul unde fiduciarul își are reședința obișnuită sau, după caz, sediul;
- d) scopul fiduciei și locul unde acesta urmează să se realizeze.

Articolul 2655. Domeniul de aplicare al legii aplicabile fiduciei

Legea determinată potrivit art.2653 și 2654 este aplicabilă condițiilor de validitate, interpretării și efectelor fiduciei, precum și administrării ei. Această lege reglementează, în special:

- a) desemnarea, renunțarea și înlocuirea fiduciarului, condițiile speciale pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a fi desemnată fiduciar, precum și transmiterea împuternicirilor fiduciarului;
- b) drepturile și obligațiile dintre fiduciar;
- c) dreptul fiduciarului de a delega în tot sau în parte executarea obligațiilor sale sau exercitarea împuternicirilor care îi revin;
- d) împuternicirile fiduciarului de a administra și de a dispune de bunurile din masa patrimonială fiduciară, de a constitui garanții și de a dobândi alte bunuri;
- e) împuternicirile fiduciarului de a face investiții și plasamente;
- f) restricțiile cu privire la durata fiduciei, precum și cele cu privire la împuternicirile fiduciarului de a constitui rezerve din veniturile rezultate din administrarea bunurilor;
- g) raporturile dintre fiduciar și beneficiar, inclusiv răspunderea personală a fiduciarului față de beneficiar;
- h) modificarea sau stingerea fiduciei;
- i) repartizarea bunurilor din componența masei patrimoniale fiduciare;
- j) obligația fiduciarului de a raporta despre modul de administrare a masei patrimoniale fiduciare.

Articolul 2656. Situațiile speciale

Un element al fiduciei, susceptibil de a fi izolat, și în special administrarea acestuia, poate fi supus unei legi distincte.

Capitolul VIII

RAPORTURILE DE SUCCESIUNE CU ELEMENT DE EXTRANEITATE

Articolul 2657. Norma generală

(1) Sub rezerva cazului în care prezentul capitol cuprinde dispoziții contrare, legea aplicabilă succesiunii în ansamblul său este cea a statului în care cel care a lăsat moștenirea își avea reședința obișnuită în momentul decesului.

(2) În cazul în care, cu titlu de excepție, toate circumstanțele cazului indică în mod clar că, în momentul decesului, cel care a lăsat moștenirea avea în mod evident o legătură mai strânsă cu un alt stat decât statul a cărui lege ar fi aplicabilă în temeiul alin.(1), legea aplicabilă succesiunii este legea aceluia alt stat.

Articolul 2658. Alegerea legii

(1) O persoană poate să aleagă ca legea care să se aplice succesiunii sale în ansamblul său să fie legea statului a cărui cetățenie o deține în momentul alegerii legii sau la momentul decesului.

(2) O persoană care deține mai multe cetățenii poate să aleagă legea oricăruia dintre statele al căror cetățean este în momentul alegerii legii sau la momentul decesului.

(3) Alegerea legii trebuie exprimată în mod explicit, printr-o declarație sub forma unei dispoziții pentru cauză de moarte, sau trebuie să rezulte din clauzele unei astfel de dispoziții.

(4) Condițiile de fond ale actului prin care s-a făcut alegerea legii sînt reglementate de legea aleasă.

(5) Orice modificare sau revocare a alegerii legii trebuie să îndeplinească condițiile de formă pentru modificarea sau revocarea unei dispoziții pentru cauză de moarte.

Articolul 2659. Domeniul de aplicare a legii aplicabile

(1) Legea stabilită în temeiul art.2657 sau 2658 reglementează succesiunea în ansamblul său.

(2) Această lege reglementează în special:

a) temeiul, momentul și locul deschiderii moștenirii;

b) vocația succesorală a beneficiarilor, stabilirea cotelor-părți ce le revin acestora, a obligațiilor care le pot fi impuse de către cel care a lăsat moștenirea, precum și a altor drepturi privind succesiunea, inclusiv drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor;

c) capacitatea succesorală;

d) dezmoștenirea și nedemnitatea;

e) transferul către moștenitori și, după caz, către legatari al bunurilor, drepturilor și obligațiilor din care se compune masa succesorală, inclusiv condițiile și efectele acceptării succesiunii sau a unui legat sau ale renunțării la acestea;

f) împuternicirile conferite moștenitorilor, executorilor testamentari și altor administratori ai masei succesoriale, în special cu privire la vânzarea bunurilor și plata creditorilor, fără a aduce atingere împuternicirilor menționate la art.2665 alin.(4)-(8);

g) răspunderea pentru datoriile masei succesoriale;

h) partea din masa succesorală de care se poate dispune, rezerva succesorală și alte restricții privind libertatea de a dispune pentru cauză de moarte, precum și pretențiile pe care persoanele apropiate defunctului le-ar putea avea față de masa succesorală sau față de moștenitori;

i) obligațiile privind raportul sau reducțiunea liberalităților la calcularea cotelor-părți din succesiune ale diverșilor beneficiari; și

j) partajul succesoral.

Articolul 2660. Dispoziții pentru cauză de moarte, altele decît pactele asupra unei succesiuni viitoare

(1) O dispoziție pentru cauză de moarte, alta decît un pact asupra unei succesiuni viitoare, este reglementată, în privința admisibilității sale și a condițiilor de fond, de legea care, în temeiul prezentului capitol, ar fi fost aplicabilă succesiunii persoanei care a întocmit dispoziția în cazul în care aceasta ar fi decedat în ziua întocmirii dispoziției.

(2) Fără a aduce atingere dispozițiilor alin.(1), o persoană poate alege ca lege care să îi reglementeze dispoziția pentru cauză de moarte, cu privire la admisibilitatea și condițiile de fond ale acesteia, legea pe care acea persoană ar fi putut să o aleagă în conformitate cu art.2658, în condițiile stabilite de respectivul articol.

(3) Dispozițiile alin.(1) se aplică, după caz, modificării sau revocării dispoziției pentru cauză de moarte, alta decât un pact asupra unei succesiuni viitoare. În eventualitatea alegerii legii în conformitate cu alin.(2), modificarea sau revocarea este reglementată de legea aleasă.

Articolul 2661. Pactele asupra unei succesiuni viitoare

(1) Un pact asupra unei succesiuni viitoare referitor la succesiunea unei persoane este reglementat, în privința admisibilității sale, a condițiilor de fond ale acestuia, a caracterului obligatoriu între părți și a condițiilor pentru desfacerea sa, de legea care, în temeiul prezentului capitol, ar fi fost aplicabilă succesiunii persoanei respective, în cazul în care aceasta ar fi decedat în ziua încheierii pactului.

(2) Un pact asupra unei succesiuni viitoare referitor la succesiunea mai multor persoane este admisibil numai dacă este admisibil în conformitate cu toate legile care, în temeiul prezentului capitol, ar fi fost aplicabile succesiunii tuturor persoanelor implicate, în cazul în care acestea ar fi decedat în ziua încheierii pactului.

(3) Un pact asupra unei succesiuni viitoare care este admisibil în temeiul alin.(2) este reglementat, în ceea ce privește condițiile de fond, caracterul obligatoriu între părți și condițiile pentru desfacerea sa, de legea cu care are cea mai strânsă legătură dintre cele prevăzute la alin.(2).

(4) Fără a aduce atingere dispozițiilor alin.(1)-(3), părțile pot alege ca lege care să reglementeze pactul asupra unei succesiuni viitoare, în ceea ce privește admisibilitatea, condițiile de fond, caracterul obligatoriu între părți și condițiile pentru desfacerea sa, legea pe care persoana sau una dintre persoanele al căror patrimoniu este vizat ar fi putut să o aleagă în conformitate cu art.2658, în condițiile stabilite de respectivul articol.

Articolul 2662. Condițiile de fond ale dispozițiilor pentru cauză de moarte

(1) În sensul art.2660 și 2661, se referă la condițiile de fond următoarele elemente:

a) capacitatea persoanei care întocmește dispoziția pentru cauză de moarte de a întocmi o astfel de dispoziție;

b) cauzele speciale care împiedică persoana care întocmește dispoziția să dispună în beneficiul anumitor persoane sau care împiedică o persoană să primească bunuri succesoriale de la persoana care întocmește dispoziția;

c) admisibilitatea reprezentării în vederea întocmirii unei dispoziții pentru cauză de moarte;

d) interpretarea dispoziției;

e) dolul, violența, eroarea și oricare alte aspecte referitoare la consimțământul sau la intenția persoanei care întocmește dispoziția.

(2) În cazul în care o persoană are capacitatea de a întocmi o dispoziție pentru cauză de moarte în temeiul legii aplicabile în conformitate cu art.2660 sau 2661, schimbarea ulterioară a legii aplicabile nu afectează capacitatea sa de a modifica sau de a revoca o astfel de dispoziție.

Articolul 2663. Condițiile de formă ale dispozițiilor pentru cauză de moarte întocmite în formă scrisă

(1) O dispoziție pentru cauză de moarte întocmită în formă scrisă îndeplinește condițiile de formă în cazul în care forma sa respectă legea:

a) statului în care a fost întocmită dispoziția sau în care a fost încheiat pactul asupra unei succesiuni viitoare;

b) statului a cărui cetățenie o posedă testatorul sau cel puțin una dintre persoanele a căror succesiune este vizată de un pact asupra unei succesiuni viitoare, fie la momentul întocmirii dispoziției sau al încheierii pactului, fie la momentul decesului;

c) statului în care își are domiciliul testatorul sau cel puțin una dintre persoanele a căror succesiune este vizată de un pact asupra unei succesiuni viitoare, fie la momentul întocmirii dispoziției sau al încheierii pactului, fie la momentul decesului;

d) statului în care își are reședința obișnuită testatorul sau cel puțin una dintre persoanele a căror succesiune este vizată de un pact asupra unei succesiuni viitoare, fie la momentul întocmirii dispoziției sau al încheierii pactului, fie la momentul decesului; sau

e) în ceea ce privește bunurile imobile – a statului în care acestea sînt situate.

(2) Stabilirea faptului dacă testatorul sau persoanele a căror succesiune este vizată de pactul asupra unei succesiuni viitoare au avut domiciliul într-un anumit stat este reglementată de legea statului respectiv.

(3) Dispozițiile alin.(1) și (2) se aplică, de asemenea, dispozițiilor pentru cauză de moarte care modifică sau revocă o dispoziție anterioară. Modificarea sau revocarea îndeplinește, de asemenea, condițiile de formă dacă respectă oricare dintre legile în conformitate cu care, în temeiul alin.(1), dispoziția pentru cauză de moarte care a fost modificată sau revocată era valabilă.

(4) În sensul prezentului articol, se consideră că orice dispoziție legală care limitează formele permise de dispoziții pentru cauză de moarte prin trimitere la vîrstă, cetățenie sau la alte condiții personale ale testatorului sau ale persoanelor a căror succesiune este vizată de un pact asupra unei succesiuni viitoare aparține chestiunilor de formă. Același lucru este valabil și pentru calificările pe care trebuie să le posede martorii, necesare pentru validitatea unei dispoziții pentru cauză de moarte.

Articolul 2664. Condițiile de formă ale unei declarații privind acceptarea sau renunțarea la moștenire

O declarație privind acceptarea moștenirii, a unui legat sau a unei rezerve succesoriale sau renunțarea la acestea ori o declarație concepută să limiteze răspunderea declarantului este valabilă, în ceea ce privește forma, dacă respectă cerințele impuse de:

a) legea aplicabilă succesiunii în temeiul art.2657 sau 2658; sau

b) legea statului în care declarantul își are reședința obișnuită.

Articolul 2665. Norme speciale privind numirea și împuternicirile unui administrator al masei succesoriale în anumite situații

(1) Atunci cînd numirea unui administrator este obligatorie sau obligatorie la cerere, în temeiul legii statului în care se află instanțele judecătorești competente să se pronunțe asupra succesiunii conform prezentului capitol, iar legea aplicabilă succesiunii este o lege străină, instanțele din acel stat, atunci cînd sînt sesizate, pot să numească unul sau mai mulți administratori ai masei succesoriale în conformitate cu propria lor lege, cu respectarea condițiilor prevăzute în acest articol.

(2) Administratorul numit (administratorii numiți) în conformitate cu prezentul alineat este îndrituit (sînt îndrituiți) să execute testamentul defunctului și/sau să administreze masa succesorală a acestuia în condițiile legii aplicabile succesiunii. În cazul în care legea respectivă nu prevede administrarea masei succesoriale de către o persoană care nu are calitatea de beneficiar, instanțele judecătorești din statul în care urmează să fie numit administratorul pot desemna un administrator terț în conformitate cu propria lor lege, dacă respectiva lege nu dispune altfel și dacă există un conflict grav de interese între beneficiari sau între beneficiari și creditori sau alte persoane care au garantat datoriile defunctului, un dezacord între beneficiari cu privire la administrarea masei succesoriale sau o masă succesorală dificil de administrat din cauza naturii bunurilor.

(3) Administratorul numit (administratorii numiți) în conformitate cu alin.(1) sau, după caz, alin.(2) este singura persoană (sînt singurele persoane) îndrituită (îndrituite) să exercite împuternicirile menționate la alin.(4)-(8).

(4) Persoana numită ca administrator (persoanele numite ca administratori) în conformitate cu alin.(1)-(3) exercită acele împuterniciri de administrare a masei succesoriale pe care le poate (pot) exercita în conformitate cu legea aplicabilă succesiunii. Autoritatea care face numirea stabilește, în cuprinsul hotărîrii sale, condițiile de exercitare a acestor împuterniciri în conformitate cu legea aplicabilă succesiunii.

(5) Atunci cînd legea aplicabilă succesiunii nu conferă competențe suficiente pentru prezervarea bunurilor din masa succesorală sau pentru protejarea drepturilor creditorilor sau ale altor persoane care au garantat datoriile defunctului, autoritatea care face numirea poate hotărî să permită administratorului (administratorilor) să exercite, pe bază reziduală, împuternicirile prevăzute în acest scop în legea proprie și poate stabili, în hotărîrea sa, condiții specifice pentru exercitarea respectivelor împuterniciri în conformitate cu acea lege.

(6) Atunci cînd exercită astfel de împuterniciri reziduale, administratorul (administratorii) trebuie să respecte legea aplicabilă succesiunii în ceea ce privește transferul de proprietate asupra masei succesoriale, răspunderea pentru datoriile succesiunii, drepturile beneficiarilor, inclusiv, atunci cînd este cazul, dreptul de a accepta sau de a renunța la succesiune și împuternicirile executorului testamentar al defunctului.

(7) Fără a aduce atingere alin.(4)-(6), autoritatea care numește unul sau mai mulți administratori în conformitate cu alin.(1)-(3) poate hotărî, cu titlu de excepție, atunci cînd legea aplicabilă succesiunii este legea unui stat terț, să confere respectivilor administratori toate împuternicirile de administrare prevăzute în legea statului în care sînt numiți.

(8) Atunci cînd exercită astfel de împuterniciri, administratorii trebuie să respecte, în special, vocația succesorală a beneficiarilor și stabilirea drepturilor lor succesoriale, inclusiv drepturile lor la o rezervă succesorală sau la pretenții asupra masei succesoriale ori contra moștenitorilor în conformitate cu legea aplicabilă succesiunii.

Articolul 2666. Norme speciale ce impun restricții cu privire la succesiune sau afectează succesiunea sub anumite aspecte

În cazul în care legea statului în care sînt situate anumite bunuri imobile, anumite întreprinderi sau alte categorii speciale de bunuri conține norme speciale care, din motive economice, familiale sau sociale, stabilesc restricții privind succesiunile sau afectează succesiunile în ceea ce privește acele bunuri, acele norme speciale se aplică succesiunii în măsura în care, în temeiul legii aceluia stat, respectivele norme sînt aplicabile indiferent de legea aplicabilă succesiunii.

Articolul 2667. Adaptarea drepturilor reale

În situația în care o persoană invocă un drept real la care este îndrituită în temeiul legii aplicabile succesiunii, iar în legislația statului unde este invocat dreptul real nu este prevăzut dreptul real în cauză, respectivul drept se adaptează, dacă este necesar și în măsura în care acest lucru este posibil, la cel mai apropiat drept real echivalent în temeiul legislației statului respectiv, luînd în considerare obiectivele și interesele urmărite de dreptul real specific și efectele acestuia.

Articolul 2668. Comorienți

În cazul în care două sau mai multe persoane ale căror succesiuni sînt reglementate de legi diferite decedază în împrejurări în care nu se poate stabili cu precizie ordinea în care au survenit decesele și în cazul în care legile respective soluționează diferit această situație sau

nu cuprind dispoziții în acest sens, niciun defunct nu are dreptul la succesiunea celui alt sau a celorlalți defuncți.

Articolul 2669. Succesiunea vacantă

În măsura în care, conform legii aplicabile succesiunii în temeiul prezentului capitol, nu există niciun moștenitor sau niciun legatar pentru bunurile desemnate printr-o dispoziție pentru cauză de moarte și nicio persoană fizică nu are calitatea de moștenitor în temeiul legii, aplicarea legii astfel determinate nu aduce atingere dreptului unui stat sau al unei entități desemnate în acest scop de respectivul stat să dobândească, în temeiul legii sale, bunurile din masa succesorală situate pe teritoriul său, cu condiția ca creditorii să aibă dreptul să solicite satisfacerea creanțelor lor din masa succesorală în ansamblul său.

Articolul 2670. Domeniul de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică succesiunilor privind masele succesoriale ale persoanelor decedate. Prezentul capitol nu se aplică în materie fiscală, vamală sau administrativă.

(2) Sînt excluse din domeniul de aplicare al prezentului capitol:

a) statutul persoanelor fizice, precum și relațiile de familie și relațiile care, în conformitate cu legea care le este aplicabilă, sînt considerate ca avînd efecte comparabile;

b) capacitatea juridică a persoanelor fizice, fără a aduce atingere dispozițiilor art.2659 alin.(2) lit.c) și art.2662;

c) chestiunile referitoare la dispariția, absența sau moartea prezumată a unei persoane fizice;

d) chestiunile legate de aspectele patrimoniale ale regimurilor matrimoniale și de aspectele patrimoniale ale relațiilor care sînt considerate, în conformitate cu legea care le este aplicabilă, ca avînd efecte comparabile cu cele ale căsătoriei;

e) obligațiile de întreținere, altele decît cele pentru cauză de moarte;

f) condițiile de formă ale dispozițiilor privind aspecte patrimoniale pentru cauză de moarte întocmite în formă verbală;

g) drepturile de proprietate și bunurile constituite sau transferate altfel decît prin succesiune, de exemplu prin liberalități, prin proprietatea comună căreia i se aplică dreptul partenerului supraviețuitor, prin planurile de pensii, prin contractele de asigurare și acordurile similare, fără a aduce atingere dispozițiilor art.2659 alin.(2) lit.i);

h) chestiunile reglementate de dreptul societăților comerciale și al altor organisme, constituite ca persoane juridice sau nu, cum ar fi clauzele incluse în actele constitutive și în statutele societăților comerciale și ale altor organisme, constituite ca persoane juridice sau nu, care stabilesc ce anume se va întîmpla cu acțiunile în cazul decesului membrilor acestora;

i) dizolvarea, expirarea duratei și fuzionarea societăților comerciale și a altor organisme, constituite ca persoane juridice sau nu;

j) constituirea, administrarea și dizolvarea fiduciilor;

k) natura drepturilor reale;

l) orice înregistrare într-un registru a drepturilor de proprietate asupra unor bunuri imobile sau mobile, inclusiv cerințele legale pentru o astfel de înregistrare, precum și efectele înregistrării sau ale lipsei înregistrării unor astfel de drepturi într-un registru.

Capitolul IX

TERMENUL DE PRESCRIPTIE EXTINGTIVĂ

Articolul 2671. Legea aplicabilă termenului de prescripție extingtivă

Prescripția extingtivă a dreptului la acțiune este guvernată de legea aplicabilă dreptului subiectiv.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Eugenia OSTAPCIUC

Nr.1107-XV. Chișinău, 6 iunie 2002.

* Republicat în temeiul [Legii nr.133 din 15.11.2018](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.467-479, art.784

Modificat și completat prin legile Republicii Moldova:

- [Legea nr.133 din 15.11.18](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.467-479, art.784; în vigoare 01.03.19
- [Legea nr.272 din 29.11.18](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.462-466, art.776; în vigoare 12.01.19
- [Legea nr.304 din 21.12.17](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.7-17, art.64; în vigoare 12.01.18
- [Legea nr.225 din 15.12.17](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.464-470, art.790; în vigoare 29.12.17
- [Legea nr.178 din 21.07.17](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.301-315, art.537
- [Legea nr.58 din 06.04.17](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.119-126, art.197; în vigoare 31.07.18
- [Legea nr.66 din 13.04.17](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.171-180, art.297
- [Legea nr.80 din 05.05.17](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.162-170, art.284
- [Legea nr.211 din 29.07.16](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.338-341, art.698
- [Legea nr.200 din 28.07.16](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.338-341, art.696; în vigoare 30.03.17
- [Legea nr.185 din 22.07.16](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.306-313, art.655; în vigoare 16.03.17
- [Legea nr.160 din 07.07.16](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.306-313, art.647
- [Legea nr.201 din 28.07.16](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.293-305, art.630; în vigoare 09.09.16
- [Legea nr.6 din 26.02.16](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.79-89, art.144; în vigoare 01.10.16
- [Legea nr.90 din 29.05.14](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.169-173, art.379
- [Legea nr.53 din 03.04.14](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.99-102, art.253
- [Legea nr.43 din 27.03.14](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.99-102, art.247
- [Legea nr.203 din 12.07.13](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.191-197, art.621; în vigoare 06.03.14
- [Legea nr.155 din 28.06.13](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.173-176, art.582
- [Legea nr.116 din 23.05.13](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.146-151, art.456
- [Legea nr.31 din 07.03.13](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.69-74, art.223
- [Legea nr.184 din 11.07.12](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.166-169a, art.571; în vigoare 16.11.12
- [Legea nr.33 din 06.03.12](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.99-102, art.330
- [Legea nr.23 din 01.03.12](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.54-59, art.172; în vigoare 23.06.12
- [Legea nr.88 din 21.04.11](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.107-109, art.284
- [Legea nr.113-XVIII din 18.12.09](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.197-200, art.656
- [Legea nr.163-XVI din 09.07.08](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.140-142, art.574
- [Legea nr.280-XVI din 14.12.07](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.94-96, art.349
- [Legea nr.250-XVI din 22.11.07](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.37-39, art.102; în vigoare 01.08.08
- [Legea nr.130-XVI din 07.06.07](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.94-97, art.418
- [Legea nr.262-XVI din 28.07.06](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.126-130, art.641
- [Legea nr.60-XVI din 28.04.05](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.92-94, art.431
- [Legea nr.206-XV din 29.05.03](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.149, art.598

¹ Dispozițiile art.680 vor intra în vigoare începând cu 01.01.2020.

² Dispozițiile capitolului XXV vor intra în vigoare începând cu 01.01.2020.